

18. ДОСЛІДЖЕННЯ МАСООБМІНУ ПРИ ВІБРОЕКСТРАГУВАННІ

В.Л. Зав'ялов, канд. техн. наук

В.С. Бодров, канд. техн. наук

Т.Г. Мисюра, канд. техн. наук

Ю.В. Запорожець, канд. техн. наук

Н.В. Попова, канд. техн. наук

В.Є. Деканський

Національний університет харчових технологій

Використання традиційних способів визначення інтенсивності зовнішнього масообміну, надто спрощує ідентифікацію теоретичних та експериментальних даних, зокрема для визначення кінетичних коефіцієнтів. З іншого боку, врахування всіх чинників, що впливають на процес ускладнює шлях визначення цієї найважливішої для екстрагування характеристики.

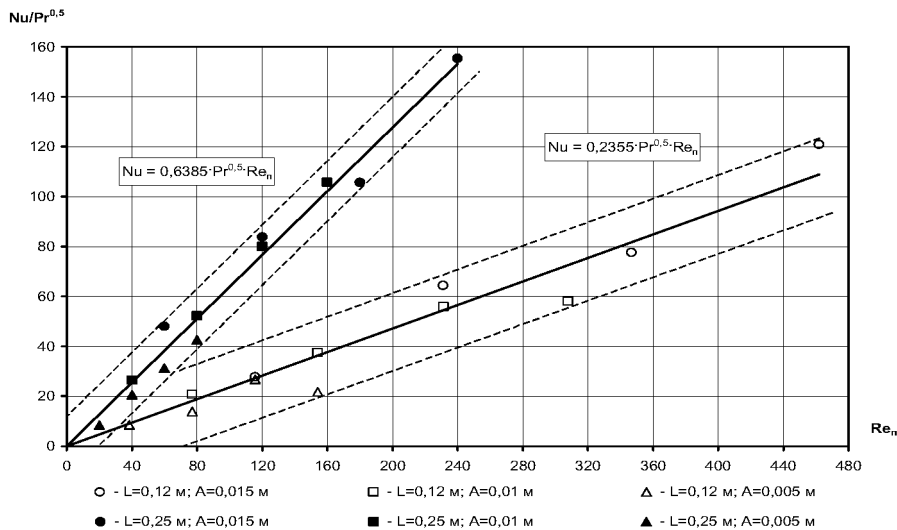
У зв'язку з цим заслуговує на увагу метод, що використовує процес взаємодії системи суцільних твердих тіл з рідиною. Наприклад, розчинення по дифузійному типу солей у рідкому середовищі.

Досліджувався вплив низькочастотних механічних коливань віброперемішувального пристрою на швидкість розчинення у воді модельних зразків речовини із дифузійним типом розчинення — кристалогідрату сірчанокислого алюмінію $Al_2(SO_4)_3 \cdot 18H_2O$ для умов періодичного та безперервного віброекстрагування. Для дослідів виготовлялись зразки визначеної циліндричної форми (діаметром 14 мм і висотою 22 мм) із захищеними від розчинення спеціальним покриттям торцями.

Дослідні зразки, що підлягали розчиненню закріплювались в спеціальному утримувачі та занурювались в заплановану точку вимірювання робочої зони апарата. Координати точки визначались регулюванням пристрою з лінійками у радіальному напрямку та по вертикалі з кроком 20 мм. Висота стовпа екстрагенту лишалась сталою для всіх гідромодулів. Досліди проводились з використанням листової чайної сировини, шишкового хмелю на воді температурою 20 °С, фіксований час розчинення дослідних зразків, з визначенням маси до та після розчинення, складав 60 с. Частота коливань вібростеми змінювалась в межах 2 – 9 Гц при фіксованих амплітудах 5, 10, 15, 20 мм.

Слід зазначити, що розчинення хімічно однорідних речовин відбувається на зовнішній поверхні, а при екстрагуванні рослинної речовини зовнішня поверхня має нерегулярну структуру часток і поглиблюється в їх внутрішні шари. Зрозуміло, що оцінка зовнішнього масообміну при екстрагуванні за даною методикою призводить до певних неточностей, але достатніх для практичного використання. Оскільки в даному випадку остання стадія є лімітуючою, то за такої концентрація речовини на поверхні буде концентрацією насичення і коефіцієнт масовіддачі практично дорівнюватиме коефіцієнту швидкості розчинення зразка.

Окремі результати дослідів по встановленню впливу на зовнішній масообмін турбулентних пульсуючих струменів, генерованих переточними елементами узагальнені у функціональних координатах лінійними залежностями із змінним кутом нахилу на рис. 1.

Рис.1. Узагальнення результатів досліджень зовнішнього масообміну при віброекстрагуванні із рослинної сировини

Графіки змінюють кут нахилу в залежності від умов оновлення поверхні контакту фаз. Отримана система рівнянь може бути використана для оцінювання зовнішнього масообміну періодичного або безперервного екстрагування у двофазовій системі тверде тіло-рідина за різних умов насичення дослідною речовиною робочого об'єму апарата.